



Aktualiausi ES direktyvos dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimai

Vilmantas Balčikonis

Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjunga

Bendra teisinė aplinka



http://www

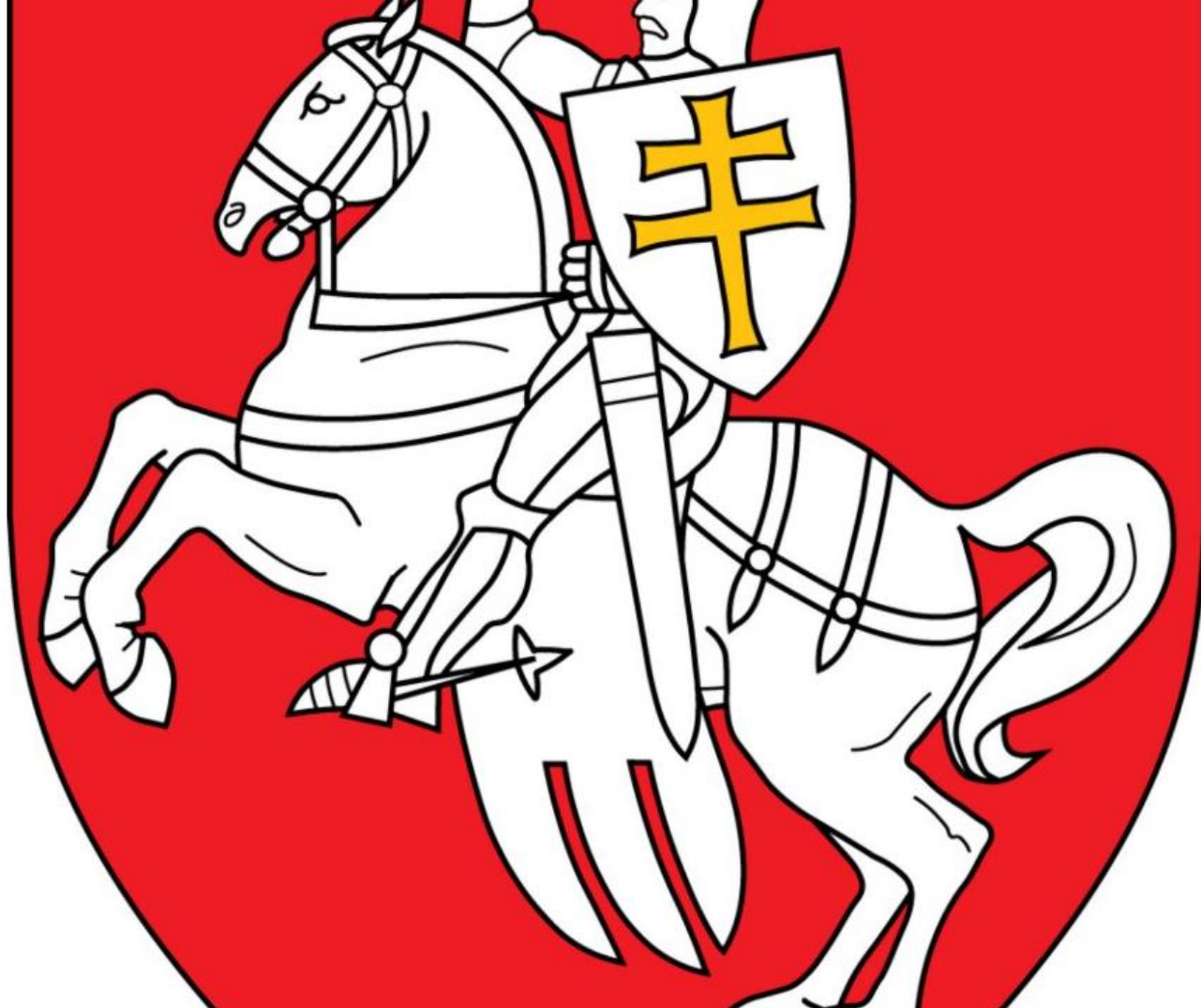
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES)
2016/2102 dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto
svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo.



European Parliament

Europos prieinamumo aktas

2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos
direktyva (ES) 2019/882 **dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo
reikalavimų**



Lietuvos Respublikos Gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų įstatymas

Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas

Prieinama aplinka – fizinė ir informacinė aplinka (viešoji erdvė, visuomeninės ir (ar) gyvenamosios paskirties pastatas, transporto objektas, kibernetinė erdvė), kurioje asmuo su negalia gali nevaržomas būti, laisvai judėti, gauti paslaugas ir (ar) prekes, gauti ir (ar) perduoti informaciją lygiai su kitais asmenimis.

Prieinamas bendravimo būdas – sakytinės, rašytinės, garsinės ir (ar) vaizdinės informacijos perdavimas ir (ar) gavimas, naudojant Brailio raštą, garsines, vaizdines priemones, lengvai suprantamą kalbą, **prieinamą informacinę aplinką**.

Lygių galimybių įstatymas

Direktyva taikoma šioms sritims (1)

- kompiuteriams ir operacinėms sistemoms,
- televizijos įrangai, elektroninėms skaityklėms,
- telefonijos paslaugoms,
- **mokėjimo ir savitarnos terminalams** (pvz., bankomatams, bilietų pardavimo automatais),
- išmaniesiems telefonams ir kitai įrangai, naudojamai elektroninių ryšių paslaugoms,

Nuo 2025 m. įsigaliosianti Prieinamumo direktyva bus taikoma (2)

- **audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms,**
- oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugoms (pvz., interneto svetainėms, nešiojamaisiais prietaisais teikiamoms paslaugoms, elektroniniams bilietams ir informacijos teikimui),
- **banko paslaugoms,**
- elektroninėms knygoms,
- **elektroninės prekybos paslaugoms,**
- atsakymams į skubios pagalbos pranešimus numeriu 112.

Funkciniai kriterijai (1)

17.1. naudojimasis neturint regėjimo – kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, turi būti užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant regėjimo nereikia;

17.2. naudojimasis turint ribotą regėjimą – kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikydami riboto regėjimo asmenys galėtų naudoti gaminį;

17.3. naudojimasis neturint gebėjimo suvokti spalvas – kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, turi būti užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant naudotojui nereikia suvokti spalvų;

Funkciniai kriterijai (2)

17.4. naudojimasis neturint klausos – kai gaminiu arba paslauga užtikrinami garsiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant klausos nereikia;

17.5. naudojimasis turint ribotą klausą – kai gaminiu arba paslauga užtikrinami garsiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, apimantis geresnes garsines savybes, kurios sudaro galimybes ribotą klausą turintiems naudotojams naudoti gaminį;

17.6. naudojimasis neturint gebėjimo kalbėti – kai naudojant gaminį ar paslaugą reikia naudotojų balsinės įvesties, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant nereikalinga balsinė įvestis. Balsinė įvestis apima visus vokalinius garsus, tokius kaip kalbėjimas, švilpimas ar spragsėjimas;

Funkciniai kriterijai (3)

17.7. naudojimasis esant ribotoms galimybėms atlikti judesius ar ribotai jėgai – kai naudojant gaminį arba paslaugą reikia atlikti veiksmus rankomis, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kuriuo naudotojams suteikiama galimybė naudoti gaminį atliekant alternatyvius veiksmus, kuriems nereikia naudoti smulkiosios motorikos ir rankos judesių, rankų jėgos arba vienu metu naudotis keliomis valdymo funkcijomis;

17.8. naudojimasis esant ribotai galimybei pasiekti – kai gaminių valdymo elementai turi būti pasiekiami visiems naudotojams. Kai gaminiu arba paslauga užtikrinamas rankinis veikimo režimas, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant naudotojui pakanka ribotų galimybių pasiekti ir ribotos jėgos;

Funkciniai kriterijai (4)

17.9. sumažintas pavojus sukelti traukulius dėl jautrumo šviesai – kai gaminiu užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, vengiama veikimo režimų, kurie sukelia traukulius dėl jautrumo šviesai;

17.10. naudojimasis turint ribotus pažinimo gebėjimus – gaminiu arba paslauga užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, apimantis savybes, dėl kurių naudoti gaminį būtų lengviau ir paprasčiau;

17.11. naudojimasis išsaugant privatumą – kai gaminys arba paslauga pasižymi savybėmis, kuriomis suteikiamas prieinamumas, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kuriuo išlaikomas privatumas tuo metu, kai naudojamosi tomis savybėmis, kuriomis suteikiamas prieinamumas.



Laura Stadalninkaitė
Kaip technologijos įgalina

Dar ne taip seniai, norint kažkur nuvažiuoti viešuoju transportu tekdavo skaičiuoti stoteles, mintinai žinoti reikiamo maršruto grafikus, dažniausiai vieni keliaudavome ten, kur gerai žinodavome erdves ir jausdavomės saugūs.

2010 metais, pradėjau naudotis internetine parduotuve. Nuo tada galėjau slapta ir savarankiškai išrinkti ir užsakyti dovanas namiškiams arba draugams. Tai buvo vienas iš stebuklų, kurį vertinau ir dažnai prisimindavau.

Android ir IOS sistemų raida atvėrė mums dar didesnes galimybes - navigacinės programėlės, nuotraukų, tekstų, aplinkos atpažinimo funkcijos.. Prietaisai valdomi telefonų pagalba, mums pritaikytos banko, pavėžėjimo programėlės... Galimybė realiu laiku gauti pagalbą ieškant pastato, perėjos, pamesto daikto...

Suprasti įvairovę



Prieinamumo dimensijos

Supratimas

Fiziniai ribotumai

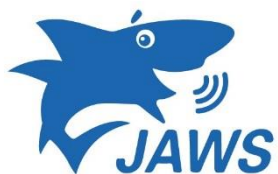
Klausur

Rega



Kompiuteris ir išmanusis telefonas – puikūs neregio ir silpnaregio pagalbinkai

Kaip neregiai naudojasi kompiuteriu?



- Ekranų skaitymo programa Windows kompiuteriui JAWS



- Nemokama ekranų skaitymo programa Windows kompiuteriui NVDA



- Balso sintezatorius (lietuviškai šneka LiepaTTS)



Kaip neregiai naudojasi išmaniuoju telefonu?

- Ekranų skaitymo programos:
 - TalkBack android telefonuose
 - VoiceOver iPhone įrenginiuose





Kad
informācija
būtu matoma

Dokumentas2 - Word Vilmantas Balčikonis

imimas Dizainas Maketas Nuorodos Paštas Peržiūra Rodymas Žinynas Acrobat Ką norite daryti

AaBbCcDc AaBbCcDc AaBbCcDc AaBbCcDc AaBbCcDc

1 |prastasis 1 Be tarpų Antraštė 1 Antraštė 2 Pavadinim...

Pastraipa Stilii Redagavi

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

ISAKYMAS

DĖL NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS STIPRINIMO 2023-2025 METŲ VEIKSMŲ PLANO PATVIRTINIMO

2022 m. rugsėjo 9 d. Nr. A1-596
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 3 dalimi, Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.6.13 papunkčių bei Strateginio valdymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14¹ straipsnio 3 dalies įgyvendinimo 2020-2022 metais ir atsižvelgdama į 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, 1 priede nurodyto 2 tikslo 2.7 uždavinį:

1. T v i r t i n u pridedamą Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų

lietuvių

Dokumentas1 - Word Vilmantas Balčikonis

imimas Dizainas Maketas Nuorodos Paštas Peržiūra Rodymas Žinynas Acrobat Ką norite daryti

AaBbCcDc AaBbCcDc AaBbCcDc AaBbCcDc AaBbCcDc

1 |prastasis 1 Be tarpų Antraštė 1 Antraštė 2 Pavadinim...

Pastraipa Stilii Redagavi

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

ISAKYMAS

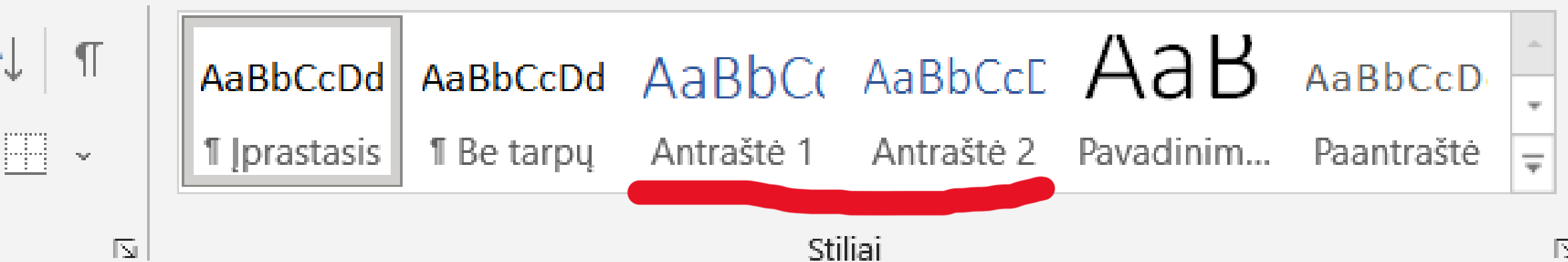
DĖL NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS STIPRINIMO 2023-2025 METŲ VEIKSMŲ PLANO PATVIRTINIMO

2022 m. rugsėjo 9 d. Nr. A1-596
Vilnius

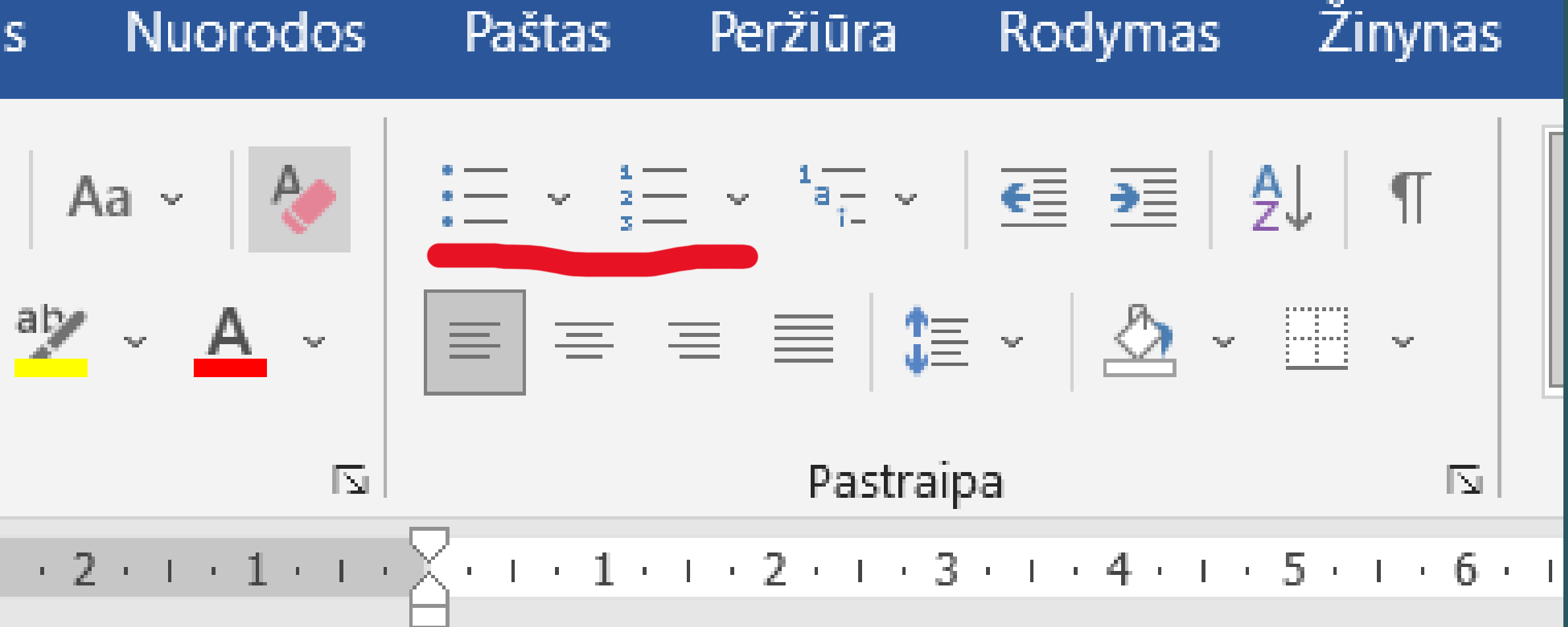
Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 3 dalimi, Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.6.13 papunkčių bei Strateginio valdymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14¹ straipsnio 3 dalies įgyvendinimo 2020-2022 metais ir atsižvelgdama į 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, 1 priede nurodyto 2 tikslo 2.7 uždavinį:

lietuvių

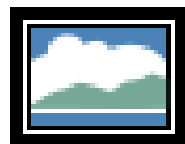
Kuri antraštė suformatuota teisingai?



Word programoje naudokite stilius



Sąrašams kurti naudokite dedikuotas funkcijas



Paveikslėlių išdėstymas



Alternatyvusis
tekstas

▮ | Pritaikymas neįgaliesiems

2 · 1 · 3 · 1 · 4 · 1 · 5 · 1 · 6 · 1 · 7 · 1 · 8 · 1 · 9 · 1 · 10 · 1 · 11 · 1 · 12 · 1 · 13

Paveiksliukams įrašykite alternatyvųjį tekstą

Alternatyvusis tekstas

Paveikslėlio išdėstymas

Paveikslėlio stiliai

Pritaikymas neįgaliesiems

Vieta

Kelti tekstą

Žymėjimo sritis

Tvarkymas

Apkarpyti

Dydis

17 cm

Alternatyvusis te...

Kaip apibūdintumėte šį objektą ir jo kontekstą žmonėms, kurie yra akli arba turi silpną regėjimą?

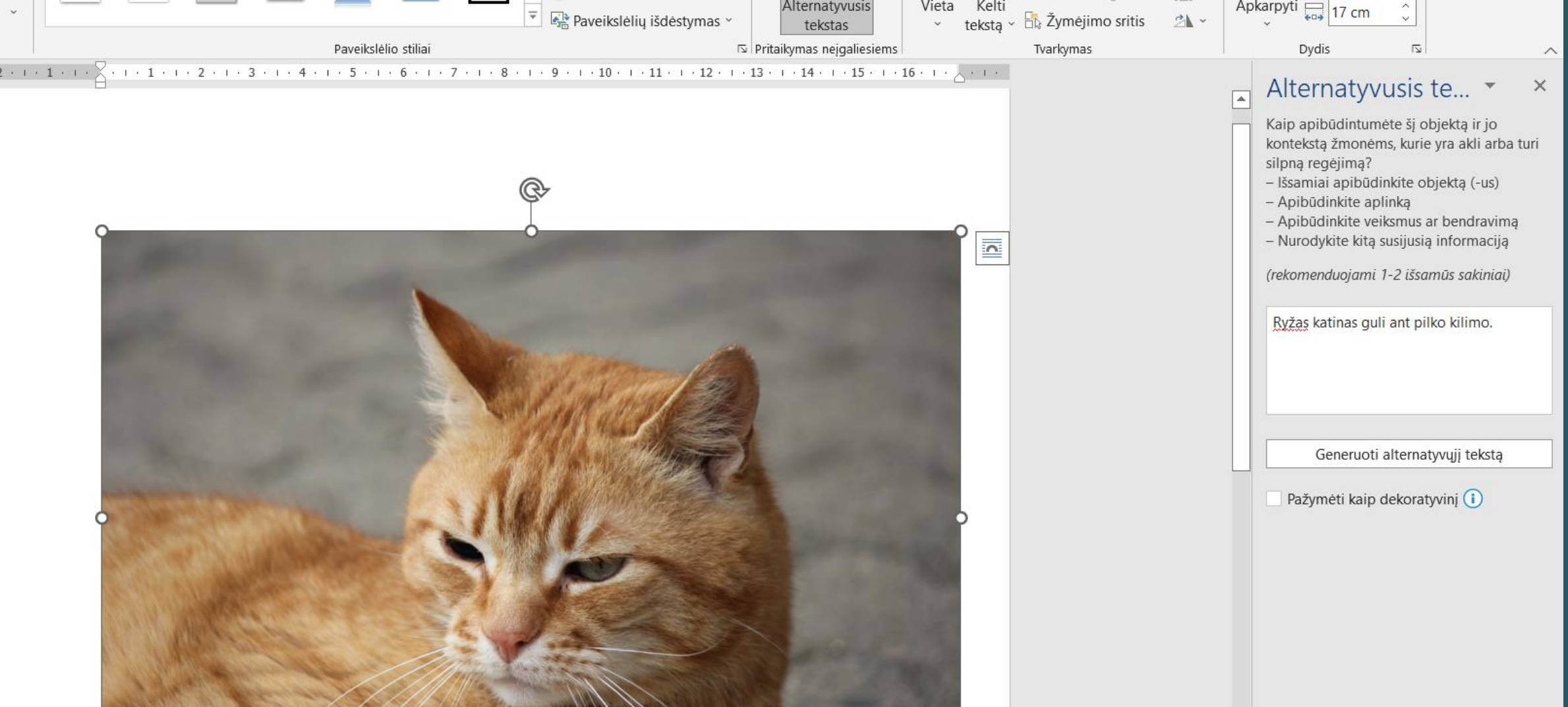
- Išsamiai apibūdinkite objektą (-us)
- Apibūdinkite aplinką
- Apibūdinkite veiksmus ar bendravimą
- Nurodykite kitą susijusią informaciją

(rekomenduojami 1-2 išsamūs sakiniai)

Ryžas katinas guli ant pilko kilimo.

Generuoti alternatyvųjį tekstą

☐ Pažymėti kaip dekoratyvinį ⓘ



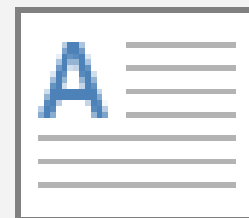
Alternatyvaus teksto pavyzdys

at



Ką norite daryti

-  Antraštė ▾
-  Poraštė ▾
-  Puslapio numeris ▾
- Antraštė ir poraštė



Teksto
laukas ▾



Tekstas

Nenaudokite įterptų teksto laukų

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.2

<https://www.w3.org/TR/WCAG22/>

EN 301 549 V3 the harmonized European Standard for ICT Accessibility

<https://www.etsi.org/human-factors-accessibility/en-301-549-v3-the-harmonized-european-standard-for-ict-accessibility>

Accessible Rich Internet Applications (ARIA)

<https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/Accessibility/ARIA>

Mobile accessibility checklist

https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/Accessibility/Mobile_accessibility_checklist

Harvard Digital Accessibility

<https://accessibility.huit.harvard.edu/techniques>

The WCAG Explained

Simplified and actionable
explanations of every WCAG 2.2
criteria

<https://www.getstark.co/wcag-explained/>

Pavyzdžiai

1. Accessible modal dialogue
<https://accessibility.huit.harvard.edu/technique-accessible-modal-dialogs>
2. Status messages
<https://www.w3.org/WAI/WCAG22/Techniques/aria/ARIA22.html>
3. Form feedback with live regions
<https://accessibility.huit.harvard.edu/technique-form-feedback-live-regions>
4. Accessible buttons
<https://accessibleweb.dev/buttons>



**Mums rūpi kiekvienas, kuris
susiduria su regos sunkumais**

Vilmantas Balčikonis

Tel. +370 660 43 797

El. paštas vilmantas@lass.lt

Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjunga www.lass.lt